

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
המחלקה לפסיכולוגיה

אינטליגנציה אנושית: אבולוציה, קוגניציה, נוירוביולוגיה 0-101-1-0058
תשפ"א 2020-2021

סילבוס

שם המרצה: פרופ. נחשון מירן nmeiran@bgu.ac.il

שעות הלימוד

שעת קבלה: רביעי 14:00-15:00

מטרות הקורס:

הסטודנטים יכירו וידעו ליישם ידע בתחום האינטליגנציה להבנת תופעות פסיכולוגיות. ידע זה כולל את הבסיס האבולוציוני להתפתחותה של אינטליגנציה, מהם ההבדלים הבינאישיים באינטליגנציה בקרב בני אדם, ומהם המקורות הגנטיים, הנוירוביולוגיים והקוגניטיביים להבדלים אלו.

מבנה הקורס:

הקורס יתקיים כשיעור שבועי שיתקיים בכיתה, אלא אם כן יקרה התרחיש הסביר יותר, וההוראה תתקיים בזום. במקרה זה בחלק מהשיעורים תועלה הקלטה של השיעור לאתר הקורס מראש, ובשעת השיעור יתקיים דיון (שאלות ותשובות) בזום.

אופן ההערכה והרכב הציון בקורס:

הערכה רגילה: הציון בקורס יתבסס על מבחן שיינתן בסוף הקורס. המבחן יכול את כל הנושאים שנלמדו כולל הומר הקריאה (ישנם שלושה מאמרי חובה) והמצגות של הסטודנטים. חלק מהחומר המופיע בשלושת המאמרים ברשימת הקריאה לא יוצג בכיתה ועדיין יכלול בבחינה.

הערכה עם התאמות למשבר הקורונה: במקרה היותר סביר שלא ניתן יהיה לקיים מבחן בגלל משבר הקורונה, ציון הקורס יתבסס על עבודת בית קצובת זמן (4 שעות) שתועלה לאתר הקורס במועד עליו יוכרז מראש. עבודת הבית תכלול שאלות מסוגים שונים כולל שאלות שמחייבות לפתח רעיונות משל עצמכם. כרבע מהסטודנטים שיבחרו אקראית יעברו בחינה בעל פה על הבחינה אותה הגישו בכתב. הבחינה בעל פה תבצע מיד לאחר מועד הגשת העבודה.

ביצוע עבודות הבית יחייב אתכם לחתום על "קוד הגינות" שבו תתחייבו לבצע את התרגילים ועבודות הבית לבד ללא כל עזרה וללא מתן סיוע לאחרים. כמו כן תתבקשו לחתום על הצהרה שכך פעלתם בעת הגשת עבודות הבית. אנו נותנים בהם אמון ורואים בכם את אנשי המקצוע של העתיד. לפיכך, מי שיפרו את אמונו יטופלו בחומרה רבה ביותר.

הצגות בכיתה: יינתנו 5 נקודות בונוס לתלמידים שיבחרו להציג בכיתה הצגות קצרות של מאמר אמפירי. הזכות להצגה בכיתה היא על בסיס של כל הקודם זוכה כשהמגבלה היא של שלוש הצגות לכל שיעור החל מהשיעור השלישי. ההצגות מוגבלות ל-2-3 שקפי PowerPoint ו-5-10 דקות של הצגה. אם מספר התלמידים בקורס יהיה גדול ההצגות יעשו בזוגות או בשלושות כפי שהדבר יקבע לאחר תקופת השינויים. אם משבר הקורונה יחייב זאת, הצגות המאמרים יעשו באמצעות זום.

בקשה להצגת מאמר בכיתה תעשה באמצעות האימייל כפי שהדבר יפורט באתר הקורס.

1. שמות המציגים

2. מספרי ת"ז

3. שם המאמר

4. המאמר כקובץ PDF מצורף (ולא כלינק) .

יש לבחור מאמרים קצרים המדווחים על מחקר אמפירי עדכני ואין לבחור מאמרי סקירה או מאמרי דעה-תיאוריה. בכל מקרה יש לבחור מאמרים מכתבי עת מובילים בתחום העוסקים באינטליגנציה בהיבטיה השונים מסוג אלו הנסקרים בקורס זה.

דוגמאות לכתבי עת כאלו הם כל כתבי העת של ה APA ה APS וה Psychonomic Society וכן כתבי עת כלליים כמו PNAS, Nature, Science וכמובן את כתב העת היחודי לתחום: Intelligence. בין כתבי העת של ה APA אפשר להזכיר את כל הענפים של Journal of Experimental Psychology וכן Journal of Personality and Social Psychology, Educational Psychology, Developmental Psychology. בין אלו של ה APS אפשר להזכיר את Psychological Science.

דרישות הקורס:

חובה להיות עם מצלמה פתוחה אם הקורס יתנהל בזום. חובה להיות נוכח בשיעורים שבהם מתקיימות הצגות סטודנטים.

נושאי הלימוד:

אבולוציה של אינטליגנציה, סוגי אינטליגנציה, הבסיס הקוגניטיבי לאינטליגנציה, הבסיס המוחי לאינטליגנציה, הבסיס הגנטי לאינטליגנציה, שינוי אינטליגנציה באמצעות אימון קוגניטיבי, אינטליגנציה אמוציונלית.

רשימת קריאה:

ביבליוגרפיה של מאמרים שהיוו בסיס למצגות (שכוללות הרבה מעבר להם). מאמרים שמסומנים ב ** מהווים חובת קריאה והחומר שמובא בהם יכלול קרוב לוודאי בבחינה (או בעבודה המהווה חלופה לבחינה):

1. Brackett, M. A., Rivers, S. E., & Salovey, P. (2011). Emotional intelligence: Implications for personal, social, academic, and workplace success. *Social and Personality Psychology Compass*, 5, 88–103. doi:10.1111/j.1751-9004.2010.00334.x
2. Deary, I. J., Penke, L., & Johnson, W. (2010). The neuroscience of human intelligence differences. *Nature Reviews Neuroscience*, 11, 201–211. doi:10.1038/nrn2793
3. Heitz, R. P., Unsworth, N., & Engle, R. W. (2005). Working memory capacity, attention control, and fluid intelligence. In O. Wilhelm & R. W. Engle (Eds.), *Handbook of understanding and measuring intelligence* (pp. 61–77). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
4. **Neisser, U., Boodoo, G., Bouchard Jr., T. J., Wade, A., Brody, N., Ceci, S. J., ... Urbina, S. (1996). Intelligence: Knowns and unknowns. *American Psychologist*, 51, 77–101. doi:10.1037/0003-066X.51.2.77
5. **Nisbett, R. E., Aronson, J., Blair, C., Dickens, W., Flynn, J., Halpern, D. F., & Turkheimer, E. (2012). Intelligence: New findings and theoretical developments. *American Psychologist*, 67, 130–159. doi:10.1037/a0026699
6. Plomin, R., & von Stumm, S. (2018). The new genetics of intelligence. *Nature Reviews Genetics*, 19(3), 148-159.
7. Ross, G. & Dicke, U. (2005). Evolution of the brain and intelligence. *Trend in Cognitive Sciences*, 9, 251-257.
8. **Simonton, D. K. (2009). The “other IQ”: Historiometric assessments of intelligence and related constructs. *Review of General Psychology*, 13(4), 315–326.